

Veileder om smittevern for trafikkskoler, opplæringsinstitusjoner og kursarrangører iht trafikkopplæringsforskriften, yrkessjåførforskriften og utrykningsforskriften under covid-19 utbruddet 2020

Versjon 2, 11. mai 2020

Innledning

Denne veilederen skal gi råd og støtte til trafikkskoler, opplæringsinstitusjoner og kursarrangører i drift under koronavirusutbruddet (covid-19).

Veilederen er gyldig fra publiseringsdato, og vil bli oppdatert ved behov. Utbruddets utvikling kan føre til behov for endringer på et senere tidspunkt, det samme kan praktiske hensyn som oppdages først når trafikkskolene er gjenåpnet. Ved nye versjoner av veilederen, vil de nyeste erstatte tidligere utgaver.

Veilederen tar utgangspunkt i gjeldende rammebetingelser. Det betyr at veilederen legger til grunn at åpning av trafikkskolene kan skje innenfor rammen av gjeldende regelverk.

Veilederen er utarbeidet av Trafikkforum, Autoriserte Trafikkskolers Landsforbund og Norges Automobil-Forbund på oppdrag fra samferdselsdepartementet.

Trafikkskolenes samfunnsrolle

Ifølge Verdens helseorganisasjon er trafikkulykker den vanligste dødsårsaken blant ungdom på verdensbasis. Over 1 million mennesker blir drept i trafikken hvert år, og blant ungdom er trafikkulykker dødsårsak nummer 1. Med dette som bakteppe er det behov for at samfunnet administrerer ulike tiltak som ivaretar trafikksikkerheten og reduserer ulykkesrisikoen på norske veier.

I Samferdselsdepartementets stortingsmelding om trafikksikkerhet (Meld. St. 40 (2015 – 2016)), heter det at «Satsingen på en føreropplæring med bedre struktur og kvalitet er et viktig bidrag i trafikksikkerhetsarbeidet og for nullvisjonen. Opplæringen legger betydelig vekt på å utvikle risikoforståelse, selvinnsikt og evne til vurdering av egen adferd hos kandidatene».

Det er dessuten viktig å være klar over betydningen av at opplæringen strekker seg over tid (Meld. St. 40 (2015 – 2016), s. 61).

Innholdet i føreropplæringen er vedtatt i Forskrift om trafikkopplæring og førerprøve m.m. med tilhørende læreplaner, med hjemmel i vegtrafikkloven §§ 26, 27 og 28. I tillegg til å utvikle risikoforståelse, selvvinnsikt og evne til vurdering av egen adferd, går vesentlige deler av føreropplæringen ut på å gjøre kandidaten i stand til å bygge opp erfaring i å ta selvstendige beslutninger med lav risiko og høy beslutningskvalitet i samhandling med annen trafikk.

Ansvar

Tjenesten er selv ansvarlig for at drift skjer i samsvar med gjeldende lover og regelverk. Ledelsen er ansvarlig for å sikre en forsvarlig drift som tar hensyn til smittevern, og plassere ansvar for ulike oppgaver i forbindelse med smittevernrådene.

Ledelsen må sørge for nødvendig opplæring og informasjon til ansatte og elever. Planer for smittevern må tilpasses lokale forhold. Pandemien kan bli langvarig, og det vil være behov for å opprettholde driften samtidig med at smittevernhensyn ivaretas. Ulike faser av pandemien og ulik smittespredning i landet vil kunne kreve endringer og tilpasninger i tiltakene.

Informasjonsmateriell og plakater om covid-19 finnes på Helsedirektoratets nettsider:
<https://www.helsedirektoratet.no/tema/beredskap-og-krisehandtering/koronavirus/plakater-oginformasjonsmateriell>

Alle bør utøve godt smittevern under covid-19-utbruddet. Det betyr at de tre hovedprinsippene for smittevern som beskrevet i denne veilederen, må overholdes både i og utenfor tjenesten. Et godt samarbeid mellom ansatte, brukere eller andre som er knyttet til tjenesten må opprettholdes.

Se også covid-19-forskriften og tilhørende beslutninger og veiledning her:

<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2020-03-27-470>

<https://www.helsedirektoratet.no/veiledere/koronavirus>

Informasjon om covid-19 og tiltak i arbeidslivet fra Arbeidstilsynet:

<https://www.arbeidstilsynet.no/tema/biologiske-faktorer/coronavirus-tiltak-i-arbeidslivet-motsmitte>

Om viruset, sykdommen og utbruddet

<https://www.fhi.no/nettpub/coronavirus/fakta-og-kunnskap-om-covid-19/fakta-om-koronavirus-coronavirus-2019-ncov/?term=&h=1>

Smitteforebyggende tiltak

Det gjøres svært mange tiltak i alle deler av samfunnet som til sammen begrenser smittespredningen. Det er viktig å bruke tiltak som er tilpasset ulike situasjoner. Tiltakene må tilpasses slik at man kan fokusere på det som er viktigst i den aktuelle situasjonen. Her beskriver vi tiltak for å begrense smittespredning blant elever på trafikkskolene og ansatte.

Formålet med rådene er å forhindre utbrudd av covid-19. De tre grunnpilarene for å bremse smittespredning er:

- 1 Syke personer skal ikke være på trafikkskolen
- 2 God hånd- og hostehygiene og forsterket renhold
- 3 Redusert kontakthypighet mellom personer.

(Unngå direkte kontakt, opprettholde avstand og/eller begrense antall personer i gruppe)

Det aller viktigste smitteverntiltaket er at syke personer holder seg hjemme. Hostehygiene og å holde avstand er avgjørende for å begrense dråpesmitte, mens håndhygiene, og spesielt det å unngå å ta seg i ansiktet med urene hender, er viktig for å hindre indirekte kontaktsmitte. Økt fysisk avstand mellom mennesker reduserer muligheten for smitte, også før symptomer på sykdom oppstår.

Til tross for godt gjennomførte tiltak, kan likevel tilfeller av covid-19 og andre infeksjoner oppstå. Dersom smitteverntiltakene listet opp i dette notatet gjennomføres, vil smittespredningen likevel bli begrenset. Tiltakene i teksten nedenfor er en beskrivelse av hvilke

smitteverntiltak som må være på plass for å lykkes med å redusere smitterisiko til et minimum.

Bransjestandard

Autoriserte Trafikkskolers Landsforbund, Trafikkforum og NAF har på oppdrag fra samferdselsdepartementet utarbeidet en punktvis oversikt over anbefalte smitteverntiltak i forbindelse med utbruddet av covid-19. Dette er delt inn i råd om generelle tiltak, råd for kjøretøy og råd for undervisningsrom. Rådene kommer i tillegg til eksisterende lov- og forskriftsfestede krav for bransjen.

Generelle tiltak:

- Virksomheten bør sørge for at alle ansatte er kjent med smitteverntiltakene som gjelder for virksomheten og legge til rette for at disse kan følges.
- Ansatte og elever må holde seg hjemme ved sykdom. Ved symptomer skal elever og lærere ikke møte opp til time eller undervisning (Se utdypende retningslinjer lenger ned i dokumentet).
- Virksomheten bør sørge for at elever er informert om at de ikke skal møte opp i virksomhetens lokaler dersom de har symptomer på luftveisinfeksjon eller dersom de er i hjemmekarantene eller hjemmeisolasjon.
- Heng opp informasjon til elever og ansatte om råd for å unngå smitte.
- Virksomheten bør tilrettelegge for god hånd- og hostehygiene hos elever og lærere. Mulighet for håndvask med tilgang til vann, såpe og engangs papirhåndklær eller hånddesinfeksjonsmiddel bør være lett tilgjengelig.
- Virksomheten bør tilrettelegge for betaling via digitale betalingsløsninger eller via bankoverføring.
- Virksomheten bør vurdere forsterkede hygienetiltak rundt kaffemaskiner, drikkefontener og andre fellesanlegg for drikke, eventuelt vurdere å midlertidig unngå bruk av slike fasiliteter.
- Virksomheten bør fjerne aviser, magasiner, brosjyrer osv. fra fellesområder.
- Undervisning bør fortrinnsvis foregå via nettløsninger (Skype, Teams o.a.) Virksomheten bør føre oversikt over hvilke elever som har deltatt i undervisningsaktiviteter to uker tilbake i tid til bruk ved eventuell smitteoppsporing.

De bør også ha oversikt over hvilke aktiviteter eleven har deltatt på og hvilke ansatte som har undervist eleven. Virksomheten bør oppbevare informasjonen i to uker etter gjennomført undervisningsaktivitet. Virksomheten må informere elevene om dette.

- Lokale renholdsplaner bør gjennomgås med tanke på organisering, ansvar og ressursbehov, og det bør vurderes om det er behov for å gjøre tilpasninger. Hyppig berørte kontaktpunkter i kjøretøy og i virksomhetens lokaler bør rengjøres hyppig, flere ganger daglig. Vanlige rengjøringsmetoder- og midler kan benyttes.

I kjøretøy:

Bil:

- Man bør unngå at en annen elev sitter i baksetet hvis det ikke er nødvendig. Hvis denne eleven rett etter eller rett før sitter foran og har kjøreopplæring med den samme læreren, vil de jo uansett være i nærkontakt den dagen –og det vil allerede være en økt risiko for smitte som ikke blir betydelig større ved at eleven sitter i baksetet også. Man må da tilrettelegge for god håndhygiene og renhold av kontaktpunkter ved forflytning og bytte av plasser. Målet er å begrense smittespredningen, og da må man tilstrebe å ha minst 1 meters avstand så langt det er mulig, og ha kortest mulig tid i nærkontakt. Man kan ikke nødvendigvis regne med at full drift vil være mulig til enhver tid. Det er jo mulig vi vil se en økning i smittespredningen som følge av oppheving av en del kontaktreduserende tiltak i samfunnet. Ved ukontrollert spredning kan man måtte stramme inn på noen av tiltakene igjen. Det er alles ansvar å bidra til at dette ikke skjer.
- Det etterstrebes å unngå nær ansikt-til-ansikt-kontakt mellom lærer og elev.
- Ventiler gjerne bilen med friskluft. Benytt ikke resirkulert luft.
- Begrens sammenhengende tid i bilen ved for eksempel å legge inn pause hvert 30. minutt for å redusere tid i bil med begrenset avstand mellom to personer tilstede.
- Flater og felles berøringspunkter rengjøres med såpe/vann (ev.alkohol 70 % til teknisk desinfeksjon) før hver kjøretime.
- Utfør håndhygiene før og etter hver kjøretime.
- Ved opplæring i tunge klasser skal eget personlig verneutstyr, hansker og sko benyttes.

MC, Moped og Snøscooter:

- Ved opplæring på MC, moped og snøscooter skal eget personlig verneutstyr benyttes. I tillegg skal man benytte eget personlig kommunikasjonsutstyr.
- Praktisk kjøreopplæring kan skje med inntil tre elever der dette ellers er tillatt. Det må særlig sikres tilstrekkelig avstand mellom de involverte.
- Felles berøringspunkter på kjøretøyene rengjøres med såpe/vann (ev. alkohol 70% til teknisk desinfeksjon) før hver kjøretime.
- Der det benyttes kjøregårder eller lignende må det sikres at alminnelige smitteverntiltak om avstand og antall personer sammen ivaretas, eksempelvis gjennom samordning der flere trafikkskoler benytter samme område.

I undervisningsrom:

Undervisning bør fortrinnsvis foregå via nett (Skype, Teams o.a.) Dersom dette ikke lar seg gjøre må følgende tiltak følges;

- Sørge for minimum en meter avstand mellom elever i undervisningslokalet.
- Sette krav til håndvask umiddelbart før kurs starter og etter pauser.
- La dører stå åpne.
- Utarbeide eller gjennomgå eksisterende renholdsrutiner i kurslokaler.
- Oppfordre elevene til å møte presis for å unngå at mange personer samles i venteområder.

På øvingsbanen:

- Klasserommene blir tilpasset slik at de tilfredsstiller råd om minimum avstand (minst 1 meter innendørs).
- Krav om at alle lærere skal med inn til innledende teori og oppsummering kan fravikes for å begrense antall personer i rommet samtidig.
- Gjennomføring i sikkerhetshallen må tilpasses råd om minimum avstand innendørs.

Utdypende retningslinjer

Syke personer skal ikke være på trafikkskolen

<https://www.fhi.no/nettpub/coronavirus/fakta-og-kunnskap-om-covid-19/fakta-om-koronavirus-coronavirus-2019-ncov/?term=&h=1>

Når kan elever og ansatte møte på trafikkskolen?

Elever og ansatte kan møte på trafikkskolen:

- Når de ikke har symptomer på sykdom.
- Ved gjennomgått luftveisinfeksjon kan ungdommer og ansatte komme tilbake etter at de har vært symptomfrie i 1 døgn. Ved laboratoriepåvist covid-19 gjelder egne regler som blir fulgt opp av lege.
- Hvis en i husstanden har symptomer på luftveisinfeksjon, men ikke bekreftet covid-19, kan eleven og den ansatte møte på trafikkskolen som normalt.
- Elever og ansatte med pollenallergi (kjent pollenallergi, typiske symptomer som rennende nese med klart neseseekret, rennende/kløende øyne) kan møte på trafikkskolen.

Når skal elever og ansatte ikke møte på trafikkskolen?

Det er viktig at elever, foresatte og ansatte får tydelig beskjed og forstår grunnen til at elever med symptomer ikke skal møte på skolen.

Mer om dette på

<https://www.fhi.no/nettpub/coronavirus/fakta/avstand-karantene-og-isolering/?term=&h=1>

Hvis en i husstanden til en elev/ansatt har bekreftet covid-19

<https://www.fhi.no/nettpub/coronavirus/fakta/avstand-karantene-og-isolering/?term=&h=1>

God hygiene

God hånd- og hostehygiene

God hånd- og hostehygiene reduserer smitte ved alle luftveisinfeksjoner, også smitte med covid-19. Disse tiltakene skal redusere smitte via gjenstander og hender og redusere smitte ved hoste. Hygienetiltak skal utføres hyppig av alle, uavhengig av kunnskap om egen og andres smittestatus. Det er viktig at alle elever og ansatte er kjent med tiltakene under. Det er

ikke nødvendig med spesielt smittevernutstyr, annet enn ikke-medisinske munnbind/ansiktsmasker til elever eller ansatte som blir syke og det ikke er mulig å holde 1 meters avstand.

Håndvask med lunkent vann og flytende såpe er en effektiv måte å forebygge smitte. Skitt, bakterier og virus løsner fra huden under vask og skylles bort med vannet. Elever og ansatte skal vaske hender hyppig og grundig i minst 20 sekunder. Hendene tørkes deretter med engangs papirhåndklær. Både elever og ansatte må få god opplæring i håndvask, og bør ikke bruke håndsmykker eller ringer. Dette kan forsterkes ved å gi påminnelser muntlig og ved å henge opp plakater med instruksjon for god håndvask.

Elever og ansatte skal vaske hender:

- Før man drar hjemmefra og når man kommer hjem
- Når man kommer til trafikkskolen
- Etter hosting/nysing
- Etter toalettbesøk
- Før og etter måltider
- Etter at man har kommet inn fra praktisk undervisning
- Ved synlig skitne hender

Alternativer til håndvask:

- Viruset er følsomt for alkohol, og alkoholbasert desinfeksjon (håndsprit) er et alternativ hvis ikke håndvaskmuligheter er tilgjengelig.
- Hånddesinfeksjon plasseres på steder der det ikke er håndvaskmuligheter
- Alkoholbasert desinfeksjon er lite effektivt ved synlig skitne eller våte hender, da bør håndvask utføres.
- Alkoholbasert desinfeksjon kan være egnet ved undervisning utendørs, etter at skitne hender først er rengjort med våtservietter.

Hostehygiene

- Det anbefales å ha tørkepapir lett tilgjengelig til bruk for elever/ansatte. Har man ikke det tilgjengelig, anbefales det å bruke albuekroken når en hoster eller nyser.
- Unngå å røre ved ansiktet eller øynene.

Godt renhold

Det nye koronaviruset (SARS-CoV-2) fjernes enkelt ved manuell rengjøring med vann og vanlige rengjøringsmidler. Viruset kan overleve på flater fra timer til dager, avhengig av type overflate, temperatur, sollys og andre faktorer. Derfor er grundig og hyppig renhold viktig for å forebygge smitte.

Utsatte områder (se nedenfor) skal ha forsterket renhold. Gå igjennom rutiner og lokale renholdsplaner, og lag tilpasninger (organisering, ansvar og ressursbehov).

Det er ikke nødvendig å bruke ekstra beskyttelsesutstyr. Vask hender etter at rengjøring er utført, også hvis man har brukt hansker under rengjøringen. Løse gulvtepper bør fjernes for å lette rengjøring.

Det er ikke nødvendig å bruke desinfeksjon rutinemessig på trafikkskolen. Hvis desinfeksjon likevel brukes, må synlig skitt først tørkes bort med klut eller tørkepapir, ellers virker ikke desinfeksjonsmiddelet. Aktuelle desinfeksjonsmidler er alkoholbasert desinfeksjon og klorin.

Det er viktig med forsterket renhold på utsatte områder:

- Toaletter og vaskeservanter må rengjøres minimum daglig. Tørk over flater som toalettsete og kran på servanten 2–4 ganger daglig.
- Engangs papirhåndklær og såpe skal være tilgjengelig for både lærere, elever og andre, og man må sørge for at søppel tømmes regelmessig.
- Spisebord vaskes med vann og såpe etter bruk.
- Dørhåndtak, trappegelendre, stoler, andre bordflater og andre gjenstander som ofte berøres rengjøres hyppig, minimum daglig.
- Bord/arbeidsplasser rengjøres daglig.
- Nettbrett, datamaskiner/tastaturer og annet utstyr som deles og brukes i undervisningen må også vaskes av etter bruk, minimum daglig
- Tekstiler må vaskes på minimum 60°C.
- Dekketøy og bestikk vaskes i oppvaskmaskin i henhold til gjeldende rutiner.

Redusert kontakt mellom personer

Redusert kontakt med andre vil minske risiko for smitte fra personer som ikke vet at de er smittsomme. For å oppnå dette kan avstand mellom elever/ansatte økes. Her er det viktig at skoleeiere og skoler bidrar til å finne gode løsninger, slik at både elever, foresatte og ansatte føler seg trygge på at smitteverntiltakene kan gjennomføres. Det er viktig å understreke at personalet fortsatt skal ivareta elevenes behov for trygghet i den nye situasjonen og skape et godt psykososialt miljø.

Om ansatte som kan være i risikogrupper

Basert på informasjon om utbruddet så langt er det særlig eldre personer (over 65 år) som har høy risiko for alvorlig sykdom med covid-19, spesielt dersom de i tillegg har underliggende kronisk sykdom. I tillegg kan voksne personer, særlig de over 50 år, med kroniske sykdommer som hjerte-karsykdom (inkludert høyt blodtrykk) og diabetes ha noe høyere risiko for alvorlig forløp av covid-19. Ansatte som tilhører grupper med høyere risiko for alvorlig forløp av covid-19 bør vurderes individuelt i forhold til tilrettelagt arbeid. De bør ikke ha arbeidsoppgaver som innebærer nær kontakt med elever.

- [Råd til risikogrupper](#)

Arbeidsgiver skal foreta en risikovurdering arbeidsmiljøet

Arbeidsgiver må kartlegge og foreta en risikovurdering av alle farer og problemer som kan oppstå som følge av koronavirus. Arbeidsgiver skal utarbeide en plan og iverksette tiltak for å hindre smittespredning i virksomheten. Bedriftshelsetjeneste kan kontaktes ved behov for bistand til å vurdere risiko og utarbeide planer med tiltak.

Eksempler på risikofaktorer i forbindelse med koronaviruset:

- Arbeidstakere i risikogrupper (se oversikt hos Folkehelseinstituttet)
- Nærkontakt med kollegaer (mindre enn 1 meter)
- Manglende tilgang til håndvask med såpe eller hånddesinfeksjonsmidler
- Manglende rengjøring av utstyr før og etter at de er brukt på en kunde
- Manglende opplæring for de ansatte

Det finnes ulike verktøy til gjennomføring av risikovurdering. På Arbeidstilsynets nettside er det en temaside om risikovurdering, hvor det gis veiledning og hvor det finnes forslag til skjema for risikovurdering: <https://www.arbeidstilsynet.no/hms/risikovurdering/>

Her finnes opplæringsverktøyet Arbeidsmiljøguiden. Dette er et e-læringsverktøy som gir en enkel innføring i alle deler av arbeidsmiljøarbeidet. Arbeidsmiljøguiden har en egen del om hvordan man gjennomfører en risikovurdering:

<https://www.arbeidstilsynet.no/hms/arbeidsmiljoguiden/kapitteloversikt/del-2/introduksjon-til-risikovurdering/>

i Forskrift om smitteverntiltak m.v. ved koronautbruddet («*covid-19-forskriften*») hjemlet i smittevernloven, helseberedskapsloven og helsepersonelloven. Trafikkopplæringsforskriften, yrkessjåførforskriften, utrykningsforskriften og Forskrift om midlertidig unntak for gjennomføring av trafikkopplæring og øvingskjøring hjemlet i vegtrafikkloven.